

Landelijk Congres

Zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking

2 april 2015 - De Werelt in Lunteren

- Dementie, angst en depressie
- Bewegen, vallen en slikproblematiek
- Onbegrepen gedrag en onvrijwillige zorg
- Begeleidingsmethodieken
- Wmo 2015, dagactiviteiten en wijkteams

Maak uw
keuze uit 18
inspirerende
en praktische
sessies

Inschrijven: www.studiearena.nl

Foto: KANSPlus (info zie achterzijde)

Betere kwaliteit van zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking

Mensen met een verstandelijke beperking worden steeds ouder en krijgen dus ook te maken met typische ouderdomsproblemen, als een verhoogd risico op vallen, zintuiglijke problemen, maar ook dementie. Echter, bij mensen met een verstandelijke beperking zet de ouderdom op een jongere leeftijd in en verloopt het verouderingsproces bovendien sneller. Door cognitieve, lichamelijke en sociaal-emotionele beperkingen zijn ze extra kwetsbaar. Zo kunnen ze zich bijvoorbeeld moeilijker uiten. Dit alles vereist specifieke kennis van de zorg voor oudere mensen met een verstandelijke beperking.

Hoe kan de zorg inspelen op de ouder wordende cliënten in de VGZ? Welke symptomen en ziektebeelden komen veel voor en hoe kun je hierop inspelen? Welk onderzoek kan ons helpen? Welke benaderingswijzen kunnen ondersteunend zijn? Hoe ga je om met onbegrepen gedrag, onvrijwillige zorg en vrijheidsbeperking? Hoe kunnen wooninrichting, ICT en domotica zorgen dat iemand zo lang mogelijk zelfstandig kan wonen? En wat zijn de gevolgen van de Wmo 2015 voor deze kwetsbare groep?

Deze vragen staan centraal tijdens het **Landelijk Congres Zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking**. Het congres wordt georganiseerd door **StudieArena i.s.m MEE Nederland, Kansplus en V&VN Verstandelijk Gehandicaptenzorg** en vindt plaats op 2 april 2015 in **De Werelt in Lunteren**.

In het programma delen vooroplopende organisaties hun praktijkervaringen. U kunt uw eigen programma samenstellen uit **18 inspirerende en praktische workshops**. Dit congres is bedoeld voor zorgprofessionals, managers en beleidsmakers in de VGZ. Het programma is ook interessant voor professionals uit de ouderenzorg, die steeds vaker te maken krijgen met cliënten met een verstandelijke beperking.

Voor aanmelding of meer informatie:
www.studiearena.nl

Programma

09.00 uur	Ontvangst, registratie
09.30 uur	Start plenaire programma <i>voorzitter: Jeroen Meeder, directeur StudieArena</i>
09.40 uur	Zorgen voor een goede oude dag Wat betekent ouder worden voor mensen met een verstandelijke beperking en voor hun familie en mantelzorgers? Welke lichamelijke, psychische en maatschappelijke problemen kunnen zich voordoen? Hoe kunnen zij nog participeren in het kader van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen? Aan het woord komt zowel een cliënt en een mantelzorger, als verschillende zorgprofessionals en deskundigen. Ieder belicht vanuit zijn/haar eigen perspectief, hoe belangrijk het is om goed oog te hebben voor alle aspecten die samen hangen met het ouder worden. <i>Pouwel van de Siepkamp, bestuurslid KansPlus, Michael Echteld, senior onderzoeker Stichting Wetenschap Balans en Marja Oud, verpleegkundige Esdégé-Reigersdaal</i>
10.50 uur	Koffiepauze & bezoek informatiemarkt
11.10 uur	Sessieronde 1 ✳ Maak uw keuze uit 9 verschillende sessies.
12.50 uur	Lunchpauze & bezoek informatiemarkt
13.50 uur	Sessieronde 2 ✳ Maak uw keuze uit 9 verschillende sessies.
15.30 uur	Koffiepauze & bezoek informatiemarkt
15.50 uur	Betere zorg vraagt speciale aandacht Prof.dr. Manu Keirse, de bekende Vlaamse expert in patiëntenbegeleiding, rouwverwerking en palliatieve zorg, verzorgt een boeiende afsluitende lezing. Wat is de zoektocht waar u als zorgverleners soms voor staat bij het omgaan met ouderen met een verstandelijke beperking? Hoe kunt u deze cliënten de aandacht en zorg bieden die zij nodig hebben? Hoe gaat u om met gevoelens en uitingen van verlies en rouw bij de cliënt? Prof.dr. Manu Keirse laat u aan de hand van diverse voorbeelden zien hoe u als zorgverlener kunt bijdragen aan betere zorg voor deze doelgroep. <i>Prof.dr. Manu Keirse, emeritus hoogleraar Verliesverwerking Faculteit Geneeskunde KU Leuven</i>
16.45 uur	Netwerkborrel

Sessie 1.1 * Herkennen van en omgaan met dementie

Dementie komt vaak voor bij mensen met een verstandelijke beperking. Al op vroege leeftijd kunnen zij hiermee in aanraking komen. Hoe kun je dementie bij deze groep herkennen? Sommige symptomen kunnen namelijk ook duiden op andere problemen, variërend van een delier tot zelfs gehoorproblemen. En als het dementie is, hoe kun je hier dan als zorgverlener op een goede manier mee omgaan? Tijdens deze workshop leert u symptomen van dementie te herkennen en krijgt u aan de hand van een praktijkvoorbeeld handvatten hoe hier als zorgverlener mee om te gaan.

Marian Maaskant, onderzoekscoördinator Stafgroep Kwaliteit & Innovatie Stichting Pergamijn en Karen van de Weijer, gedragsdeskundige/orthopedagoog expertisecentrum Philadelphia Zorg

Sessie 1.2 * Psychiatrie en een verstandelijke beperking

Mensen met een (licht) verstandelijke beperking kampen vaak met psychische problemen. Zeker bij het ouder worden hebben zij meer moeite om zich aan te passen aan veranderende situaties en kunnen overvraagd worden door hun omgeving. Dit kan leiden tot onbegrepen gedrag. GGZ Eindhoven is gestart met een therapiegroep gebaseerd op oplossingsgerichte strategieën, waar cliënten leren hun sterke kanten en hulpbronnen beter te benutten. Tijdens deze workshop leert u meer over deze dubbelproblematiek en de mogelijkheden die je als zorgverlener hebt om deze cliëntgroep te begeleiden.

Rianne Meeusen, GZ-psycholoog en orthopedagoog GGzE

Sessie 1.3 * Herkennen van zintuigelijke beperkingen

Gehoor- en visusproblemen komen bij ouderen met een verstandelijke beperking aanzienlijk vaker en sneller voor. Deze problemen zijn moeilijk te herkennen, mede omdat deze cliëntgroep vaak moeite heeft aan te geven wat hun klachten zijn. Helemaal als mensen zowel gehoor als visusproblemen hebben. Men geeft echter wel signalen af, vaak middels onbegrepen gedrag. Deze workshop leert u meer over het diagnostiseren en (h)erkennen van zintuiglijke problemen, maar geeft u vooral handvatten uw cliënten hierin goed te kunnen begeleiden.

Greetje Koevoets, ambulant begeleidster Bartimeus en Noor van Iersel, audioloog Kentalis

Sessie 1.4 * Beperken van valincidenten

Zowel in de reguliere ouderenzorg als in de zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking is vallen een veel voorkomend probleem. Verschil is, dat ouderen met een verstandelijke beperking al op jongere leeftijd vaker vallen en dat de gevolgen hiervan ernstiger zijn. Valpreventie is dus belangrijk. Gemiva-SVG Groep heeft een valrisico-inventarisatielijst ontwikkeld. Met videomateriaal en praktische oefeningen aan de hand van deze lijst, leert u om de risico's op vallen te beperken.

Steven Kalkman, coördinator Centrum Kennis en Leren en fysiotherapeut Gemiva-SVG Groep

Sessie 1.5 * Herkennen en verlichten van pijn

Zorgverleners staan soms met hun handen in het haar als het gaat om herkennen van pijn bij mensen met een verstandelijke beperking. Zij kunnen het meestal zelf niet aangeven. Pijnbeleving is daarbij afhankelijk van processen in de hersenen. Deze workshop gaat in op nieuwe wetenschappelijke inzichten en richtlijnen over pijn bij deze doelgroep. Maar u krijgt vooral praktische handvatten om pijn te kunnen herkennen, oorzaken te achterhalen en de pijn te verlichten.

Nanda de Knegt, onderzoeker afdeling Klinische Neuropsychologie VU Amsterdam en Leendert Snee, fysiotherapeut Ipse de Bruggen

Sessie 1.6 * Belevingsgerichte professionaliteit

Zorgverleners kunnen onzeker worden van het feit dat hun cliënten door het ouder worden veranderen. Hoe kun je tijdig signaleren en inspelen op gevoelens en uitingen van irritatie, boosheid, afweer, ontkenning of verdriet? Belangrijk hierbij is om echt contact te hebben met de cliënt. De belevingsgerichte bewonerbespreking helpt om door ervaringen uit te wisselen gezamenlijk de cliënt goed te begeleiden. Tijdens deze workshop oefent u hier actief mee.

*Cora van der Kooij, ontwikkelaar Feeling for Care en
Elke Weidner, gedragsdeskundige Philadelphia Zorg*

Sessie 1.7 * Vrijheidsbeperking en onvrijwillige zorg

Vrijheidsbeperking, zoals iemand fixeren of tegen zijn wil medicijnen toedienen, komen meer voor dan nodig is in de zorg. Maar wanneer spreek je van een vrijheidsbeperkende maatregel of onvrijwillige zorg? Hoe ga je hier zelf mee om? Wat zijn alternatieven? Aan de hand van diverse filmpjes, gebaseerd op waar gebeurde praktijksituaties, gaat u aan de slag met dit thema. Wat zou u doen en hoe zou uw team inspelen op deze specifieke situaties en thema's?

Petulia van Tiggelen, regisseur en coach Verhaal op Maat

Sessie 1.8 * Moderne techniek als probleemoplossing

ICT en domotica krijgen een steeds grotere plek in de zorg. Philadelphia, zorgorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking zoekt bottom-up naar oplossingen voor problemen die zich voordoen in de zorg met behulp van ICT. Dit leidt tot soms verrassend eenvoudige en laagdrempelige oplossingen. Bv dat immobiele cliënten via beeldschermen toch kunnen deelnemen aan activiteitenprogramma's op afstand. Aan de hand van filmmateriaal wordt u meegenomen in een reeks van inspirerende technische ICT en domotica oplossingen.

Annelies Baak, projectleider afdeling I&A Philadelphia Zorg

Sessie 1.9 * Huidige ontwikkelingen Wmo

Wat betekenen de huidige ontwikkelingen in de Wmo voor ouderen met een verstandelijke beperking? Hoe sterk is het persoonlijk netwerk, wat zijn de mogelijkheden om op zinvolle wijze invulling te geven aan het dagelijkse leven? Na een inleiding over de huidige ontwikkelingen splitst deze sessie zich op in twee groepen. U kunt met elkaar op zoek gaan naar de mogelijkheden voor een zinvolle dagbesteding, zoals (arbeidsmatige) dagbesteding, rekening houdend met zowel de bezuinigingen als ook de wensen van de cliënt. Of u kunt verder ingaan op betere samenwerking in de wijk. Wat is de rol van de wijkteams bij de ondersteuning van ouder wordende cliënten?

Pouwel van de Siepkamp, bestuurslid KansPlus en

Brechje Balvers, manager dagbesteding en horeca-activiteiten Amerpoort

Sessie 2.1 * Omgevingszorg

De omgeving heeft grote invloed op gedrag van kwetsbare ouderen met een verstandelijke beperking [en dementie]. Dit gedrag is positief te beïnvloeden door praktische ingrepen in de inrichting van binnen- en buitenruimten. Daarbij is de wijze waarop zorgverleners en partners de dagelijkse activiteiten vormgeven en een goede bejegening essentieel. In de workshop leert u wat u zelf kunt doen om, met gebruik van de omgeving, de zorg beter af te stemmen op de bewoners.

*Miranda Huiberts, orthopedagoog Esdégé-Reigersdaal en
Sylvia de Koning, brein omgevingsvormgever Breincollectief*

Sessie 2.2 * Herkennen van en omgaan met angst en depressie

Depressie en angst komen vaker voor bij ouderen met een verstandelijke beperking. Zij kunnen minder goed omgaan met ingrijpende gebeurtenissen, zoals achteruitgang van mobiliteit, verandering van begeleider of ziekte van zichzelf of een naaste. Depressie en angst worden niet altijd herkend en daardoor onvoldoende behandeld. Daarnaast is het soms lastig om het onderscheid tussen depressie en dementie te maken. Tijdens deze workshop leert u depressie en angst te herkennen en krijgt u handvatten hoe te handelen.

Heidi Hermans, gedragskundige Amarant

Sessie 2.3 * Herkennen van en omgaan met slikproblematiek

Ruim de helft van de ouderen met een verstandelijke beperking heeft matig tot ernstige slikproblemen. Slikproblemen worden vaak niet herkend, maar kunnen zeer ernstige gevolgen hebben, zoals een longontsteking of voedsel dat klem komt te zitten met mogelijk overlijden tot gevolg. Goede screening en diagnostiek zijn dus essentieel. Zo kan er bijvoorbeeld al veel gesignaleerd worden door observatie tijdens de maaltijd. Deze interactieve workshop gaat in op het signaleren van slikproblemen en geeft u veel praktische handvatten om het risico op verslikken zo klein mogelijk te krijgen.

*Luc Bastiaanse, arts voor verstandelijk gehandicapten Ipse de Bruggen en
Yvonne Verstappen, logopediste Amarant*

Sessie 2.4 * Bewegingsarmoede en activering

Lichamelijke activiteit en fitheid zijn een voorwaarde om gezond te blijven en langer goed te participeren in het dagelijkse leven. Ouderen met een verstandelijke beperking bewegen minder dan gemiddeld en zijn ook minder fit. Het is dus belangrijk om ouderen te motiveren zoveel mogelijk te bewegen en om beweegactiviteiten in en rondom de woning op te bouwen, daarbij ook rekening houdend met mogelijk valrisico. Deze workshop gaat in op zowel praktische als organisatorische randvoorwaarden om in uw eigen instelling bewegingsprogramma's te ontwikkelen en toe te passen.

*Thessa Hilgenkamp, bewegingswetenschapper Erasmus Medisch Centrum en projectleider
bewegingsstimulering Abrona*

Sessie 2.5 * Omgaan met verlieservaringen

Bij verliessituaties denken we vaak aan de dood. Mensen met een verstandelijke beperking ervaren óók het verdwijnen van bekende mensen en zaken uit hun leven, zonder dat ze begrijpen waarom en waarheen, als verlies. Somberheid, depressie, terugtrekken of moeilijk verstaanbaar gedrag kunnen het gevolg zijn. In deze workshop leert u om cliënten te begeleiden bij het verwerken van verlies. Ook krijgt u handvatten om verlies bespreekbaar te maken en slechtnieuwsgesprekken te voeren.

*Hanneke van Bommel, speltherapeut en supervisor Severinus en
Marja Oud, verpleegkundig zorgconsulent palliatieve zorg Esdégé-Reigersdaal*

Sessie 2.6 * Inspelen op gedrag door lichaamstaal

Lichaamstaal zegt veel over het gedrag van mensen, zeker als communicatie en contact maken met anderen, door achterstand in sociaal emotionele ontwikkeling, niet vanzelfsprekend is. Emerging Body Language is het leren lezen en actief inzetten van lichaamstaal. Op die manier kun je inspelen op onbegrepen gedrag. Daarnaast is er tijdens deze workshop aandacht voor Shantala Speciale Zorg. Deze aanrakingsmethode kan gedrag preventief en positief beïnvloeden.

*Marielle Swinkels, vaktherapeut Beeldend en consulent Emerging Body Language en
Marca van de Broek, bewegingstherapeut/docent landelijke opleiding Shantala Speciale Zorg ORO*

Sessie 2.7 * Autonomie versus wils- en handelings(on)bekwaam

De huidige maatschappij vraagt dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig en autonoom kunnen leven. Voor (oudere) mensen met een verstandelijke beperking is dit niet altijd vanzelfsprekend. Zo kunnen zij niet altijd moeilijke (medische) beslissingen nemen. Waar ligt de grens tussen autonomie en (deels) juridisch wilsonbekwaam en hoe vertaal je dat naar de praktijk? Wie neemt beslissingen over zaken als zorg en ondersteuning? Hoe ga je om met weerstand of meningsverschillen tussen betrokkenen? Tijdens deze actieve workshop gaat u aan de hand van praktijkvoorbeelden op zoek naar antwoorden.

*Brenda Frederiks, universitair docent gezondheidsrecht EMGO/VU medisch centrum en
een gedragsdeskundige*

Sessie 2.8 * Leren van casussen bij onbegrepen gedrag

Mevrouw Lilian is een oudere dame met een verstandelijke beperking. Zij vertoont onbegrepen gedrag. Aan de hand van haar verhaal wordt u tijdens deze workshop meegenomen in de methodische aanpak die je hierbij kunt toepassen. Met tekst, beeld en geluid wordt duidelijk wat het probleem is, wat de oorzaak is en hoe je het probleemgedrag stapsgewijs kan aanpakken. Ook het resultaat komt in beeld: hoe gaat het nu met de cliënt? U leert vervolgens deze methodiek toe te passen aan de hand van zelf ingebrachte casuïstiek.

Arianne Uijl, Orthopedagoog-Generalist en GZ-psycholoog en consulent CCE

Sessie 2.9 * Mantelzorgondersteuning en netwerk versterking

Oudere mensen met een verstandelijke beperking beschikken vaak niet over een uitgebreid netwerk. Zij hebben zelf geen kinderen en ouders zijn zelf ook vaak kwetsbaar of leven in veel gevallen niet meer. Er wordt een groot beroep gedaan op zelfregie en eigen kracht. Hoe zorg je voor versterking van het netwerk en ondersteuning van de aanwezige mantelzorg? De Dementietafel is een plek om met alle betrokkenen te praten en ervaring uit te wisselen over het ouder worden en dementie in relatie tot mensen met een verstandelijke beperking. Dit is één van de mogelijkheden van netwerkversterking en mantelzorg ondersteuning die besproken wordt tijdens deze workshop.

*Sandra Overbeek, projectleider Dementietafel, Ieder(in)/Buro Opaal en
een consulent MEE Nederland*

Algemene informatie

Informatie

Datum: 2 april 2015
Locatie: De Werelt in Lunteren
Deelnamekosten: € 335,- p.p.*

Indien u gelijktijdig één of meerdere collega(s) aanmeldt, ontvangt u 10% korting op het totale factuurbedrag.

** De deelnamekosten zijn inclusief (digitale) reader, lunch, koffie/thee, netwerkbordel en excl. 21% BTW.*

Doelgroepen

Het programma is bedoeld voor:

- Verpleegkundigen, verzorgenden en begeleiders uit de VGZ en ouderenzorg
- Zorgcoördinatoren en casemanagers en praktijkondersteuners huisartsen
- Ergotherapeuten en fysiotherapeuten en andere paramedici
- Activiteitenbegeleiders en medewerkers dagbehandeling
- Maatschappelijk werkers, geestelijk verzorgers en ouderenadviseurs
- (Locatie)managers en afdelingshoofden
- Beleidsmakers en medewerkers van kennisinstituten en brancheorganisaties

Inschrijven

U kunt zich eenvoudig **online aanmelden**. Na inschrijving ontvangt u per e-mail een bevestiging van uw aanmelding met de factuur, het programma en de routebeschrijving. Indien gewenst ontvangt u een kopie van de factuur per post.

Annuleringsvoorwaarden

U kunt uw deelname tot 4 weken voor het congres schriftelijk annuleren bij StudieArena. Wij berekenen dan € 45,- (excl. BTW) administratiekosten. Na deze datum bent u het volledige bedrag verschuldigd. Uw collega kan u uiteraard zonder bijkomende kosten vervangen.

Accreditatie

Voor dit congres is accreditatie aangevraagd bij de volgende verenigingen:

- **V&VN** (Kwaliteitsregister verpleegkundigen en verzorgenden)
- **NVO** (Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijs / Orthopedagogen)
- **BAMw** (Beroepsregister van agogische en maatschappelijk werkers)
- **SKGV** (Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers)

** Het actuele overzicht en het toegekende aantal accreditatiepunten vindt u terug op www.studiearena.nl*

Informatiestand

Heeft u interesse om deel te nemen met een informatiestand? Voor meer informatie over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met het congressecretariaat van StudieArena.

Twitter

@studiearena - #OuderenVGZ

LinkedIn-groep

In onze LinkedIn groep **Zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking** kunt u voorafgaand aan het congres reeds kennismaken en kennisdelen. Discussieer mee, start een eigen discussie en laat u inspireren door vernieuwende praktijkvoorbeelden en actueel wetenschappelijk onderzoek.

Contactgegevens

StudieArena

Oostergracht 13-15
3763 LX Soest

T 035 - 5394005
F 035 - 8875024

Postbus 3289
3760 DG Soest

info@studiearena.nl
www.studiearena.nl

Inschrijven: www.studiearena.nl

Organisatie en
programmering:

Medeafzenders:

Studie*Arena
zorg & wonen

MEE

v&vn
Beroepsvereniging van zorgprofessionals
Verstandelijk
GehandicaptenZorg